

УДК 005.336.1:330.322.2:347.7:004

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-11-21>**Шевченко А. М.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4904-9572>

Anna Shevchenko

Cherkasy State Technological University

Чакалов А. К.

здобувач ступеня доктора філософії,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6523-0216>

Adonis Chakalov

Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

ФІНАНСОВІ ТА ПРАВОВІ РИЗИКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА РОЛЬ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА У ПРОТИДІЇ ЇМ

FINANCIAL AND LEGAL RISKS FOR BUSINESS DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION AND THE ROLE OF THE ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT MECHANISM IN CONTRACTING THEM

Анотація. *Цифрові трансформації середовища підприємницької діяльності та бізнес-процесів сучасних компаній сформували новий простір для виникнення ризиків, протидіяти яким через інноваційність їх природи досить важко. Суттєві негативні наслідки для стану економічної безпеки підприємств чинять і традиційні види ризиків, такі як фінансові та юридичні (правові). Метою дослідження є конкретизація фінансових і правових ризиків для розвитку підприємств, які сформовані цифровими трансформаціями бізнесу, та уточнення ролі механізму управління економічною безпекою у процесі протидії їм. Зроблено припущення, що такі виклики, як низький рівень цифрової грамотності, правовий нігілізм, відсутність джерел надходження фінансових ресурсів і помилковість у визначенні стратегічних цілей розвитку бізнесу можуть мати катастрофічні наслідки для підприємств та призвести до їх банкрутства і ліквідації. Для досягнення поставленої мети були використані методи аналізу, синтезу, узагальнення, графічний метод. Встановлено, що цифровізація та цифрові трансформації бізнес-процесів сформували простір для появи та прояву нових форм фінансових ризиків, традиційних за результатами свого впливу на стан економічної безпеки, таких як фінансові збитки, зростання витрат, недоотримання доходів, однак, інноваційними за своєю суттю – пов'язаними з цифровими дистанційними розрахунками, некоректною роботою цифрових фінансових систем і сервісів, втратою цифрових фінансових даних через кібератаки, затримками у передачі інформації про фінансові операції каналами цифрового зв'язку. Доведено, що механізм управління економічною безпекою підприємства під час його розвитку в умовах цифровізації повинен трансформуватися у динамічну, гнучку та інтегровану систему менеджменту, яка не лише націлена на захист ресурсів суб'єкта господарювання від негативного впливу на них фінансових і юридичних ризиків, але й здатна активно сприяти його стратегічному розвитку, забезпечуючи безпеку процесу запровадження інноваційних змін та збереження досягнутих конкурентних переваг попри загрози внутрішнього та зовнішнього економічних середовищ.*

Ключові слова: економічна безпека, механізм управління фінансово-економічною безпекою, правові ризики, фінансові ризики, цифровізація, цифрові трансформації, розвиток підприємства.

Abstract. *Digital transformations of the business environment and business processes of modern companies have created a new space for the emergence of risks, which are quite difficult to counteract due to their innovative nature. Traditional types of risks, such as financial and legal, also have significant negative consequences for the state of economic security of companies. The purpose of the study is to specify the financial and legal risks for the development of enterprises that are formed by digital business transformations, and to clarify the role of the economic security management mechanism in counteracting them. It is assumed that such challenges as a low level of digital literacy, legal nihilism, lack of sources of financial resources and errors in determining the strategic goals of business development can have catastrophic consequences for enterprises and lead to their bankruptcy and liquidation. To achieve this goal, methods of analysis, synthesis, and generalization were used. It has been established that digitalization and digital transformation of business processes have created a space for the emergence and manifestation of new forms of financial risks, traditional in terms of their impact on the state of economic security, like financial losses, increased costs, shortfall in income, but innovative in nature – associated with digital remote payments, incorrect operation of digital financial systems and services, loss of digital financial data due to cyberattacks, delays in the transmission of information about financial transactions via digital communication channels. It has been proven that the mechanism for managing the economic security of an enterprise during*

its development in the context of digitalization should be transformed into a dynamic, flexible and integrated management system, which is not only aimed at protecting the resources of the business entity from the negative impact of financial and legal risks on them, but also able to actively promote its strategic development, ensuring the security of the process of introducing innovative changes and preserving the achieved competitive advantages despite the threats of internal and external economic environments.

Keywords: *economic security, financial and economic security management mechanism, legal risks, financial risks, digitalization, digital transformation, enterprise development.*

Постановка проблеми. У механізмі управління фінансово-економічною безпекою ризику є найбільш мінливими об'єктами для управлінського впливу, оскільки їх кількість та види постійно змінюються, розширюється спектр джерел їх формування, а також непостійними та важко прогнозованими є наслідки від їх впливу на результати фінансово-господарської діяльності підприємства та стан його корпоративних ресурсів. Цифрові трансформації середовища підприємницької діяльності та бізнес-процесів сучасних компаній сформували новий простір для виникнення ризиків, протидіяти яким через інноваційність їх природи досить важко. Водночас, суттєві негативні наслідки для стану економічної безпеки компаній мають і традиційні види ризиків, такі як фінансові та юридичні. Постійне зростання їх кількості пояснюється тривалою фінансовою кризою, а також слабкістю та нежиттєздатністю багатьох правових механізмів регулювання господарської діяльності, що додатково інтенсифікується воєнними діями на території держави, окупацією територій, силовим захопленням економічних об'єктів, тощо. Розвиток підприємства також є джерелом для виникнення ризиків, оскільки будь-яка стратегічна ціль, нова для компанії, пов'язана із невизначеністю, а відтак, існує суттєва ймовірність того, що цільових орієнтирів не буде досягнуто, і це тягне за собою економічні та репутаційні загрози, із якими має боротися механізм управління фінансово-економічною безпекою. Таким чином, такі виклики, як низький рівень цифрової грамотності, правовий нігілізм, відсутність джерел надходження фінансових ресурсів і помилковість у визначенні стратегічних цілей розвитку бізнесу можуть мати катастрофічні наслідки для підприємства та призвести до їх банкрутства і ліквідації. Аби цього не сталося, потрібно постійно переглядати управлінські підходи до забезпечення фінансово-економічної безпеки бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обрана для наукового пошуку тематика перебуває на перетині одразу кількох дослідницьких площин науки менеджменту, та дотична до правового поля ведення бізнесу. Основи побудови механізму управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки вивчає Зачосова Н. В., наголошуючи на ролі державного регулювання у цьому процесі [1], а також у науковому тандемі з Назаренком С. А. та Собко В. В. визначає особливості формування системи фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання та стратегічного управління нею у реаліях BANI World [2]. Орлик О. В. ідентифікує та описує фінансові ризики в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства [3], Нечипоренко А. В., Костікова К. О. шукають можливості ефективного управління фінансовими ризиками серед зарубіжних практик фінансового ризик-менеджменту, прагнучи адаптувати їх до діяльності українських підприємств [4], Бойчук Т., Даньков А. досліджують

інструменти управління ризиками саме в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки сучасних компаній [5], Марусяк Н. Л. узагальнює фінансові ризики та конкретизує їх вплив на фінансовий стан підприємства [6]. Аспект існування та поширення юридичних ризиків у практиці діяльності вітчизняних підприємств вивчають Мирославський С. В., Касяненко О. В. [7]; Бачинський Т. В., який робить акцент на аналізі юридичних ризиків господарської діяльності саме для ІТ-компаній [8], Євдокіменко С. В., що уточнює особливості управління юридичними ризиками в економічній сфері [9] та пояснює змістову сутність юридичних складників економічних ризиків [10]. Цікавою у контексті цього дослідження вважаємо публікацію Шишкіної О. В. присвячену ризикам використання цифрових технологій [11].

Контент-аналіз літератури та проведений огляд досліджень і публікацій останніх років дозволяє зробити висновок про велику цікавість сучасних вчених до питань ідентифікації та конкретизації фінансових і правових ризиків для діяльності підприємств, а також до особливостей управління ними та пошуку способів мінімізації їх негативного впливу на корпоративні ресурси компаній. Водночас, ті одиничні дослідження, у яких можна віднайти припущення щодо прогнозованих наслідків впливу фінансових і правових ризиків на стан функціонування механізму управління економічною безпекою суб'єктів господарювання, мають фрагментарний характер і мають бути розширені та доповнені у відповідності з тими економічними реаліями, які супроводжують процеси розвитку бізнесу в умовах цифровізації.

Метою статті є конкретизація фінансових і правових ризиків для розвитку підприємств, які сформовані або інтенсифіковані цифровими трансформаціями бізнесу, та уточнення ролі механізму управління економічною безпекою у протидії їм.

Виклад основного матеріалу. Механізм управління економічною безпекою, на думку Зачосової Н.В., має містити такі елементи: організаційне забезпечення, фінансове забезпечення, інформаційне забезпечення; планування безпеки орієнтованих заходів, інструментарій реалізації заходів захисту; засоби моніторингу та контролю результату; систему безпеки орієнтованих управлінських рішень, ухвалених за результатами вжиття захисних заходів [1, с. 103]. У своїх останніх публікаціях дослідниця зазначає, що традиційні системи фінансово-економічної безпеки не готові протистояти викликам часу. Їх створення та функціонування характеризується правилом трьох Ф: фрагментарність («система без системності»), формалізованість (українські менеджери мають досить обмежені можливості для вияву власної ініціативи у цьому питанні та фінансування за залишковим принципом. Також важливим питанням залишається необхідність адаптації механізмів управління фінансово-економічною безпекою

суб'єктів господарювання до умов BANI World, особливо тих із них, що стосуються довгострокових цілей менеджменту. Нестабільність, крихкість нового світу не сприяють реалістичному прогнозуванню розвитку бізнесу, а отже, є джерелами для формування та інтенсифікації впливу багатьох видів ризиків [2, с. 60].

Основним призначенням і метою функціонування механізму управління економічною безпекою підприємства є його здатність своєчасно ідентифікувати ризики, що виникають у зовнішньому та внутрішньому середовищі, та ініціювати реакції на них через прийняття безпеки орієнтованих управлінських рішень. Фінансові та правові ризики, на нашу думку, є особливо важливими з боку управлінського персоналу сучасних компаній, оскільки їх наслідки можуть призвести до банкрутства та ліквідації бізнесу, втрати ключових конкурентних переваг та ділової репутації на ринку. Водночас, саме ці види ризиків найчастіше готові приймати на себе топ-менеджери, очікуючи від їх ймовірних позитивних наслідків високих економічних результатів.

Орлик О.В. наголошує, що фінансовий ризик прямо пов'язаний з формуванням фінансових результатів підприємства, з можливими економічними втратами в процесі здійснення фінансових операцій і проявляється у сфері фінансово-господарської діяльності підприємства [3, с. 220]. Основний негативний вплив на стан фінансово-економічної безпеки підприємства справляє саме цей вид ризиків. До традиційних фінансових ризиків, характерних підприємств усіх видів економічної діяльності належать: ризик банкрутства, ризик втрати інвестиційних ресурсів або недотримання від них очікуваних доходів, кредитний ризик, ризик, пов'язаний з непогашенням контрагентами дебіторської заборгованості, ризик знецінення капіталу, інфляційний ризик, валютний ризик, податковий ризик, відсотковий ризик. Фінансові ризики впливають на об'єкти управління фінансами (фінансові ресурси, грошові потоки, активи, фінансовий результат); мають фінансовий характер випадкової події (зміна ставки податків, процентної ставки, тощо); змінюють фінансові цілі, фінансовий стан та фінансовий результат підприємства [6]. Цифровізація та цифрові трансформації бізнес-процесів сформували простір для появи та прояву нових форм фінансових ризиків, традиційних за результатами свого впливу на стан економічної безпеки – фінансові збитки, зростання витрат, недоотримання доходів, однак, інноваційних за своєю суттю – пов'язаних з цифровими дистанційними розрахунками, некоректною роботою цифрових фінансових систем і сервісів, втратою цифрових фінансових даних через кібератаки, затримки у передачі інформації про фінансові операції каналами цифрового зв'язку, тощо.

Юридичний ризик – це наявна або потенційна можливість настання негативних наслідків для суб'єкта господарювання, спричинена відсутністю належного регулювання або порушенням договірних та (або) законодавчих норм [8, с. 147]. Євдокіменко С. В. використовує таке визначення: «юридичний ризик – це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через порушення або недотримання суб'єктом господарювання вимог законів, нормативно-правових актів, угод, прийнятої практики або етичних норм, а також через можливість двозначного їх тлумачення [9, с. 37].

На думку таких вчених, як Мирославський С. В., Касяненко О. В., правові ризики пов'язані з нормативно-правовими актами, що застосовуються суб'єктами господарювання, з відсутністю повної та доречної інформації, з діями персоналу [7, с. 117]. Таку позицію поділяє і Бачинський Т. В., який ґрунтуючись на своєму досвіді, зазначає, що юридичні ризики у сучасних компаніях виникають із правовідносин з персоналом (конфлікти з найманими працівниками, які працюють за трудовими договорами, або фізичними особами-підприємцями, залученими на підставі цивільно-правових угод про виконання робіт чи надання послуг), є пов'язаними з контрольно-наглядовою діяльністю державних органів (обшуки органами Служби безпеки України, Державної податкової служби України, штрафи за неоформленого найманого працівника), виникають через заборгованість за виконані послуги (несплата клієнтами за виконану роботу, особливо у тих випадках, де клієнти є нерезидентами [8, с. 148–151]. Сутність управління юридичними ризиками в економічній сфері полягає в подоланні негативних економічних наслідків за результатами їх аналізу та оцінювання. Натомість, відсутність можливості управління юридичними ризиками завдає непоправної шкоди та призводить до необхідності грошового відшкодування збитків, сплати пені та штрафних санкцій, адміністративної та кримінальної відповідальності, шкодить подальшому розвитку діяльності [9, с. 38]. Орлик О.В. зводить методи впливу на напрями регулювання ступеня фінансових ризиків до такого переліку: ухиляння, локалізація, передача, компенсація, диференціація, лімітування [3, с. 221–222]. На нашу думку, інструменти управління фінансовими та юридичними ризиками мають обиратись із урахуванням цілей розвитку бізнесу, для досягнення яких менеджмент компаній час від часу має ризикувати, однак, робити це потрібно з оглядом на необхідність підтримання належного рівня економічної безпеки. Тут і має спрацювати функціонал механізму управління економічною безпекою суб'єкта господарювання.

Рис. 1 демонструє модернізовану авторами діаграму «краватка-метелик» для візуалізації проблеми управління фінансовими та правовими ризиками менеджментом сучасного підприємства.

Шишкіна О.В. зазначає, що використання цифрових технологій формує такі фінансові та юридичні ризики для підприємства: юридичні ризики – порушення конфіденційності даних та прав на інтелектуальну власність можуть завдати значні фінансові, репутаційні та інші втрати підприємства, а зміни у нормативно-правовому забезпеченні можуть призвести до змін у діяльності суб'єкта господарювання та створити високий рівень невизначеності щодо перспектив його стратегічного розвитку; фінансові ризики – обумовлені недостатньою кваліфікацією спеціалістів – розробників цифрових технологій, відповідним неврахуванням ризико формуючих факторів при побудові алгоритмів та іншими чинниками, можуть негативно вплинути на фінансові показники діяльності компаній [11, с. 140]. Зважаючи на те, що тенденції до розширення меж і глибини цифровізації економічного простору будуть посилюватись, управління цими видами ризиків має стати одним зі стратегічних завдань механізму управління економічною безпекою вітчизняних підприємств.

Рисунок 1 – Модернізована діаграма краватка-метелик для візуалізації проблеми управління цифровими фінансовими та правовими ризиками менеджментом сучасного підприємства

Джерело: складено авторами

Отже, в умовах розгортання тенденцій цифровізації та посилення і пришвидшення цифрових трансформацій економічного середовища ведення бізнесу, значення механізму управління економічною безпекою для протидії фінансовим і правовим ризикам залишається важливим, але водночас, набуває ознак гнучкості та адаптивності у площині використання інструментів безпеки орієнтованого менеджменту. Засоби управлінського впливу, доступні для застосування суб'єктами такого механізму, повинні розширитися і сформувати функціонал, придатний не лише для традиційного захисту корпоративних ресурсів компанії, а й такий, що може сприяти досягненню цілей стратегічного розвитку підприємства, залишаючи його бізнес-процеси у стані відносної безпеки щодо впливу ризиків зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Роль механізму управління економічною безпекою у протидії фінансовим та правовим ризикам в умовах цифровізації має полягати у їх активному та постійному виявленні, оцінюванні їх впливу на реалізацію економічних процесів у цифровому середовищі, зокрема, шляхом: моніторингу стану цифрових активів і перебігу цифрових господарських операцій; ідентифікації кіберзагроз і небезпек зовнішніх втручань у інформаційну екосистему підприємства; оцінювання правових ризиків під час цифрових трансформацій бізнес-процесів. Також ефективне та результативне управління економічною безпекою є важливим для розробки та імплементації адаптивних стратегій захисту корпоративних ресурсів, зокрема, через гнучкі фінансові стратегії відновлення

цифрової стійкості бізнесу до негативних впливів з боку персоналу компанії та забезпечення правової відповідальності контрагентів та захисту інтелектуальної власності та інших нематеріальних ресурсів компанії. Стратегічною ціллю розвитку механізму управління економічною безпекою має стати інтеграція до корпоративної політики діяльності підприємства усвідомлення того факту, що безпека є каталізатором для запровадження інновацій та оновлення бізнесу для підвищення його інвестиційної привабливості та для формування конкурентних переваг як на традиційних ринках товарів і послуг, так і у цифровому економічному просторі.

Висновки. Дослідження фінансових і правових ризиків для розвитку підприємств, які сформовані або посилені цифровими трансформаціями бізнесу, та уточнення спроможностей використання механізму управління економічною безпекою для протидії їм дало змогу зробити такі висновки.

1. Стратегічною метою функціонування механізму управління економічною безпекою підприємства є його здатність своєчасно ідентифікувати ризики, що виникають у зовнішньому та внутрішньому середовищах, та ініціювати реакції на них через прийняття безпеки орієнтованих управлінських рішень. Фінансові та правові ризики є особливо важливими уваги з боку фахівців з управління економічною безпекою, оскільки їх наслідки можуть призвести до банкрутства та ліквідації бізнесу, втрати ключових конкурентних переваг і ділової репутації на ринку. І саме ці види ризиків найчастіше готові приймати на себе топ-менеджери, очі-

куючи від їх ймовірних позитивних наслідків високих економічних результатів.

2. Цифровізація та цифрові трансформації бізнес-процесів сформували простір для появи та прояву нових форм фінансових ризиків, традиційних за результатами свого впливу на стан економічної безпеки – фінансові збитки, зростання витрат, недоотримання доходів, однак, інноваційних за своєю суттю – пов'язаних із цифровими дистанційними розрахунками, некоректною роботою цифрових фінансових систем і сервісів, втратою цифрових фінансових даних через кібератаки, затримками у передачі інформації про фінансові операції каналами цифрового зв'язку.

3. Механізм управління економічною безпекою підприємства під час його розвитку в умовах цифровіза-

ції повинен трансформуватися у динамічну, гнучку та інтегровану систему менеджменту, яка не лише націлена на захист ресурсів суб'єкта господарювання від негативного впливу на них фінансових і юридичних ризиків, але і здатна активно сприяти його стратегічному розвитку, забезпечуючи безпеку процесу запровадження інноваційних змін і збереження досягнутих конкурентних переваг попри загрози внутрішнього та зовнішнього економічних середовищ.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні стратегії комплексної протидії правовим і фінансовим ризикам, які супроводжують процес стратегічного розвитку підприємства та мають цифрові трансформації бізнесу джерелом свого походження.

Бібліографічний список:

1. Зачосова Н. В. Моделювання механізму управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки професійних учасників фінансового ринку з урахуванням державного впливу на цей процес. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Економіка*. 2019. № 12. С. 101–105.
2. Зачосова Н. В., Назаренко С. А., Собко В. В. Формування системи фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання та стратегічне управління нею у реаліях BANI World. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 23. С. 59–62.
3. Орлик О. В. Фінансові ризики в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Інноваційна економіка*. 2016. № 5–6. С. 218–223.
4. Нечипоренко А. В., Костікова К. О. Адаптація зарубіжних практик фінансового ризик-менеджменту до діяльності українських підприємств. *European scientific journal of economic and financial innovation*. 2023. № 1. С. 46–58.
5. Бойчук Т., Даньков А. Управління ризиками в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки транспортних і промислових компаній. *Науковий вісник Полісся*. 2023. № 2. С. 143–160.
6. Марусяк Н. Л. Фінансові ризики та їх вплив на фінансовий стан підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_1_41 (дата звернення: 20.05.2025).
7. Мирославський С. В., Касяненко О. В. Правова природа юридичних ризиків в контексті незалежного аудиту фінансової звітності. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Вип. 38. С. 114–118.
8. Бачинський Т. В. Аналіз юридичних ризиків господарської діяльності ІТ-компаній у Львові. *Право України*. 2018. № 1. С. 146–153.
9. Євдокіменко С. В. Управління юридичними ризиками в економічній сфері. *Право і Безпека*. 2018. № 3. С. 35–39.
10. Євдокіменко С. В. Сутність юридичних складників економічних ризиків. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 74–82.
11. Шишкіна О. В. Цифрові технології фінансових установ: ризики і перспективи використання. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19 (2). С. 130–143.

References:

1. Zachosova N. V. (2019). Modeliuvannia mekhanizmu upravlinnia zabezpechenniam finansovo-ekonomichnoi bezpeky profesiinykh uchasyivkiv finansovoho rynku z urakhuvanniam derzhavnogo vplyvu na tsei protses [Modeling the mechanism of management of financial and economic security of professional participants of the financial market taking into account state influence on this process]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii: Ekonomika – Scientific Notes of Ostroh Academy National University. Series: Economics*, No. 12, pp. 101–105.
2. Zachosova N. V., Nazarenko S. A., Sobko V. V. (2022). Formuvannia systemy finansovo-ekonomichnoi bezpeky subiekta hospodariuvannia ta stratehichne upravlinnia neiu u realiiakh BANI World [Formation of the system of financial and economic security of the business entity and its strategic management in the realities of BANI World]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and Innovation*, Issue 23, pp. 59–62.
3. Orlyk O. V. (2016). Finansovi ryzyky v systemi zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Financial risks in the system of ensuring financial and economic security of the enterprise]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, No. 5–6, pp. 218–223.
4. Nechyporenko A. V., Kostikova K. O. (2023). Adaptatsiia zarubizhnykh praktyk finansovoho ryzyk-menedzhmentu do diialnosti ukraïnskykh pidpriemstv [Adaptation of foreign practices of financial risk management to the activities of Ukrainian enterprises]. *European scientific journal of economic and financial innovation – European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, No. 1, pp. 46–58.
5. Boichuk T., Dankov A. (2023). Upravlinnia ryzykamy v konteksti zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky transportnykh i promyslovykh kompanii [Risk management in the context of ensuring financial and economic security of transport and industrial companies]. *Naukovi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, No. 2, pp. 143–160.
6. Marusiak N. L. (2024). Finansovi ryzyky ta yikh vplyv na finansovyi stan pidpriemstva [Financial risks and their impact on the financial condition of the enterprise]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, No. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_1_41 (accessed on 20 May, 2025).
7. Myroslavskiy S. V., Kasianenko O. V. (2023). Pravova pryroda yurydychnykh ryzykiv v konteksti nezalezhnogo audytu finansovoi zvitnosti [Legal nature of legal risks in the context of independent audit of financial statements]. *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini – Public Administration and Management in Ukraine*, Issue 38, pp. 114–118.
8. Bachynskiy T. V. (2018). Analiz yurydychnykh ryzykiv hospodarskoi diialnosti IT-kompanii u Lvovi [Analysis of legal risks of economic activity of IT companies in Lviv]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*, No. 1, pp. 146–153.

9. Yevdokimenko S. V. (2018). Upravlinnia yurydychnymy ryzykamy v ekonomichnii sferi [Management of legal risks in the economic sphere]. *Pravo i Bezpeka – Law and Security*, No. 3, pp. 35–39.

10. Yevdokimenko S. V. (2018). Sutnist yurydychnykh skladnykh ekonomichnykh ryzykiv [Essence of legal components of economic risks]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*, No. 3, pp. 74–82.

11. Shyshkina O. V. (2023). Tsyfrovi tekhnolohii finansovykh ustanov: ryzyky i perspektyvy vykorystannia [Digital technologies of financial institutions: risks and prospects of use]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual Problems of Regional Economy Development*, Issue 19 (2), pp. 130–143.

Стаття надійшла до редакції 07.05.2025